

KLIMAAT EN RECHTVAARDIGHEID

Filosofische vraagstukken

VIER KEER KLIMAAT EN RECHTVAARDIGHEID

- *Wat moeten we doen?*
- *Verdeling van uitstoot-“rechten”*
- *Meer rechten voor minder ontwikkelde landen?*
- *Procedurele rechtvaardigheid*

TWEE AANNAMES

- *Rijke, geïndustrialiseerde landen grotendeels verantwoordelijk voor klimaatverandering*
- *“Ruim je eigen troep op”-criterium*

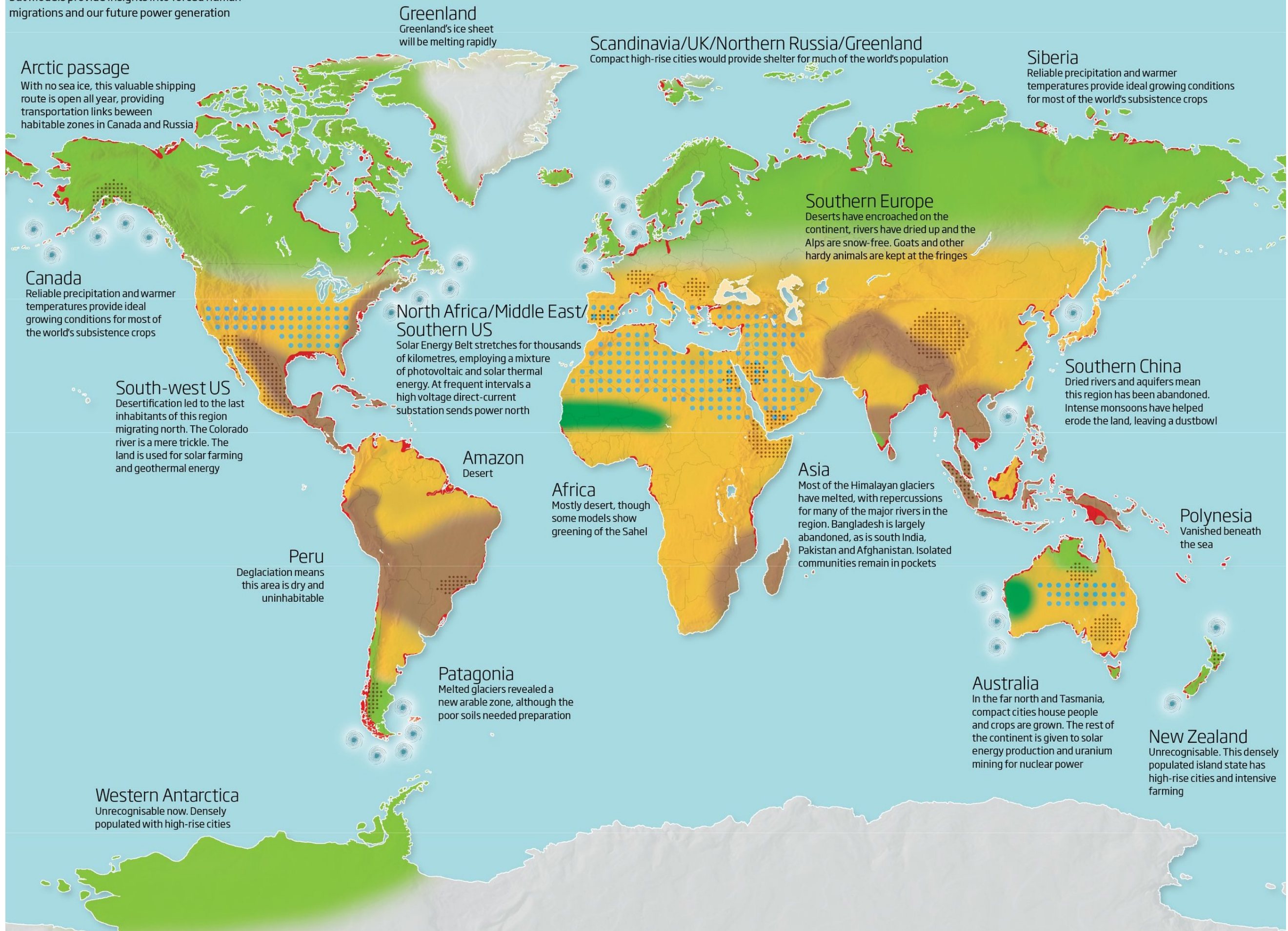

WAT MOETEN WE DOEN?

- *Reductie / preventie*
- *Aanpassing*
- *Compensatie*

The world: 4°C warmer

No one knows exactly what this world will look like, but models provide insights into forced human migrations and our future power generation

WAT MOETEN WE DOEN?

- *Reductie / preventie*
- *Aanpassing*
- *Compensatie*

HOE VERDELEN WE UITSTOOT-“RECHTEN”?

- *Hoe moet uitstoot “uitgesmeerd” worden in de tijd?*
- *Hoe moet uitstoot verdeeld worden tussen de mensen binnen één generatie?*

HOE VERDELEN WE UITSTOOT-“RECHTEN”?

...tussen de huidige en toekomstige generaties?

- *Nu stoppen = goed voor toekomst & vice versa*
- *Minimum: basisrechten?*
 - *Lijkt plausibel, maar impact is extreem!*

HOE VERDELEN WE UITSTOOT-“RECHTEN”?

...tussen de mensen binnen één generatie?

- *Gelijk verdelen*
- *Iedereen voldoende*
- *Alle landen gelijke reductie / lasten*

HOE VERDELEN WE UITSTOOT-“RECHTEN”?

Gelijk verdelen

- *Oneerlijk: profijt van vroegere uitstoot blijft*
- *Impact van gelijke verdeling is zeer ongelijk*
 - *Morele relevantie hiervan onduidelijk*
 - *Oplossing: emissierechten verhandelbaar*

HOE VERDELEN WE UITSTOOT-“RECHTEN”?

Iedereen genoeg (voor een behoorlijk leven)

- *Wat is genoeg? Hangt dat af van verwachtingen en gewenning?*

HOE VERDELEN WE UITSTOOT-“RECHTEN”?

Alle landen gelijke reductie / lasten

- *Voordeel: politiek handig*
- *Maar oneerlijk:*
 - *Landen die nu al bijna niks uitstoten zouden ook omlaag moeten (tast mogelijk basisbehoeften aan)*
 - *Landen die vroeger voordeel hadden houden daardoor in de toekomst ook voordeel*

MINDER ONTWIKKELDE LANDEN

Hebben minder ontwikkelde landen recht om meer uit te stoten?

- *Nog geen profijt gehad van vroegere uitstoot / nog geen eerlijk deel*
- *Meer uitstoot mag, zolang toekomstige generaties ervan profiteren*
- *Deze landen zijn kwetsbaarder, en uitstoot is noodzakelijk om deze kwetsbaarheid te compenseren*

MINDER ONTWIKKELDE LANDEN

Hebben minder ontwikkelde landen recht om meer uit te stoten?

- *Ontwikkeling is geen recht*
- *Niet op grote schaal mogelijk; zelfs als toekomstige generaties profiteren kan er (onacceptabele) schade zijn*
- *Is meer uitstoot echt noodzakelijk voor dit doel?*

Als deze landen meer uitstoot-“rechten” hebben, op basis waarvan moeten die worden begrensd?

PROCEDURELE RECHTVAARDIGHEID

Wie beslissen over klimaatdoelen?

Historische ongelijkheden kunnen leiden tot toekomstige:

- *Machtigere landen houden macht en voordeel*
- *Partijen zonder stem (toekomstige generaties, dieren) blijven zonder stem*

In ieder geval belangrijk: representatie

EEN ONVERMIJDELIJKE CONCLUSIE

Willen we rechtvaardig omgaan met de lasten van klimaatverandering, dan zullen we verschillende maatregelen met extreme impact moeten accepteren.